

Nyzeeländsk tusensnäcka (*Potamopyrgus antipodarum*)

Foto © Dan L. Gustafsson, Montana State University

Svenskt vardagsnamn	Nyzeeländsk tusensnäcka. Kölad tusensnäcka. Vandrarsnäcka.	
... och på andra språk	Danska: Ungefødende Dyndsnegl. Engelska: (New Zealand) Mud snail. Jenkin's spire shell. Estniska: Rändtigu. Finska: Vaeltajakotilo. Liettiska: Jaunzelandes jostinhidrobija. Polska: Wodozytka Jenkinsa. Tyska: Neuseeländische Zwergdeckelschnecke. Fluß-Turmschnecke.	
Vetenskapligt namn	<i>Potamopyrgus antipodarum</i> . Också känd som <i>Hydrobia jenkinsi</i> , <i>Potamopyrgus jenkinsii</i> och <i>Paludestrina jenkinsi</i> .	
Organismgrupp	Blötdjur (Mollusca). Snäckor (tusensnäckor).	
Storlek och utseende	<p>Snäckan blir vanligen inte större än ca 3–6 mm lång, men kan bli upp till ca 11 mm. Det spiralformade skalet (ca 5 slingor på en vuxen individ) är grått eller hornfärgat från ljust till mörkt brunt, ibland något genomskinligt. Skal med inlagringar kan ha mycket varierande färg. Levande snäckor ser på avstånd ut som små svarta eller grå prickar. Mjukdelarna är vita med mörka fläckar eller band. Populationerna består nästan enbart av honor, som förökar sig genom att föda ungar som utvecklats från obefruktade ägg. Reproduktionen går långsammare i saltare vatten.</p>	<p>Foto © Dan Gustafsson</p>
Kan förväxlas med	Det kan vara svårt att artbestämma tusensnäckor; det finns fyra arter i haven runt Sverige.	
Geografiskt ursprung	Nya Zeeland	
Första observation i svenska vatten	1887	
Förekomst i svenska havs- och kustområden	Finns längs den svenska kusten, från nordligaste delen av Bottenviken ner till Falsterbo. Även påträffad i inre delen av Idefjorden och finns sannolikt också i andra utsötade miljöer längs svenska västkusten.	

<p>Övrig förekomst i olika havsområden</p>	<p><i>Potamopyrgus antipodarum</i> är okänd som invasiv art i många delar av världen (Europa, Nordamerika och Australien). I europeiska vatten finns den t.ex. utanför Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Frankrike och Tyskland. Den påträffas i nästan hela Östersjön.</p>
<p>Troligt införselsätt</p>	<p>Ursprungligen infördes arten via dricksvattentunnor ombord på fartyg som kom till Europa från Australien (dit arten kommit från Nya Zeeland). Under senare tid är det främst fartygstrafik, sannolikt som påväxt, som är vektorn. Eftersom snäckorna är så små kan de också oavsiktligt spridas vidare med hjälp av fåglar, fritidsbåtar, fiskare, badare, husdjur och andra som kommer i kontakt med vattnet där snäckorna finns och sedan bär dem med sig till ett annat vattenområde. Att snäckans ägg kan utvecklas utan befruktning underlättar artens etablering.</p>
<p>Miljö där arten förekommer</p>	<p><i>Potamopyrgus antipodarum</i> lever på djup ner till 20 m. Arten föredrar mjukbottenar, men finns i Östersjön även på hårbottenar. Den kan leva på slammiga, sandiga och leriga bottenar, liksom på betong, grus och småsten och växtlighet. Den kan söka skydd i bottensediment genom att gräva ner sig när det blir torrt eller kallt.</p> <p>Snäckan kan leva i allt från sötvatten till saltare vatten (högst 26 psu). Den finns i sjöar (men inte hos oss), dammar, vattendrag, laguner, kanaler, flodmynningsområden, diken, vattentankar och reservoarer – bara vattnets kalciumhalt är tillräckligt hög. Utöver detta har den inte några höga krav på vattenkvalitet, utan klarar både grumligt och klart vatten, kan leva i avloppsvatten och kan även överleva passage genom tarmarna på många fiskarter. Vandringsnäcken är inte temperaturkänslig, utan klarar allt från nästan fryspunkten till +28°C. och är inte heller känslig för viss uttorkning.</p>
<p>Ekologiska effekter</p>	<p>Snäckan förekommer i stor mängd på bottenarna (därav beteckningen tusensnäcka), särskilt på slammiga bottenar där det inte är ovanligt att hitta 100 000 individer på en kvadratmeters yta. Från USA finns rapporter om så mycket som 750 000 individer/m² i floder in Yellowstone National Park. De kan förflytta sig mycket snabbt.</p> <p>När förekomsten är så stor kan snäckorna bli det dominerande inslaget i bottenfaunan och konkurrera ut andra arter, inklusive inhemska snäckor. Det finns exempel från amerikanska floder där arten utgör mer än 95 procent av biomassan av ryggradslösa djur. Det påverkar tillgången på föda för andra bottenlevande djur och fiskar. Utbredningen av snäckorna påverkar också den fysiska miljön och dess funktioner för andra arter.</p> <p>Tusensnäckor är också värddjur åt många parasiter, exempelvis sugmaskar (Trematoda) som genomgår flera utvecklingsstadier. Snäckorna får i sig ägg från sugmaskar när de betar på botten och blir värd åt det första stadiet. I följande stadier brukar sugmaskar angripa fiskar och fåglar.</p>
<p>Andra effekter</p>	<p>Arten kan ställa till problem i färskvattenreservoarer. I Australien har snäckor levt i vattenmagasin och spritts vidare i vattenledningar. Vattenledningsrör har också blivit blockerade av ansamlingar av snäckor.</p>
<p style="text-align: center;">LÄS MER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tjärnö Marinbiologiska Laboratorium: Vattenkikaren: Tusensnäckor http://www.vattenkikaren.gu.se/fakta/arter/mollusca/prosobra/hydrsp/hydrsp.html • Östersjöportalen (FIMR): Nyzeeländsk tusensnäcka http://www.fimr.fi/sv/itamerikanta/tietoa/eliot/tulokaslajit.html 	

- Danmarks Miljøundersøgelser: Dyndsnegl
<http://www.dmu.dk/Forstå+miljøet/Dyr+og+planter/Havsnegle/Dyndsnegl.htm>
- Baltic Sea Alien Species Database: *Potamopyrgus antipodarum*
http://www.ku.lt/nemo/directory_details.php?sp_name=Potamopyrgus+antipodarum
- North European and Baltic Network on Invasive Alien Species: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://www.nobanis.org/speciesInfo.asp?taxaID=230>
- North European and Baltic Network on Invasive Alien Species: *Potamopyrgus jenkinsi*
<http://www.nobanis.org/speciesInfo.asp?taxaID=1756>
- 8,7 MB: Bundesanstalt für Gewässerkunde: Neozoa (Makrozoobenthos) an der deutschen Nordseeküste: Eine Übersicht
http://www.stefannehring.de/downloads/083_Nehring+Leuchs-1999_BfG-Bericht-1200_neozoa-nordsee.pdf
- European Nature Information System Database (EUNIS): *Potamopyrgus antipodarum*
<http://eunis.eea.europa.eu/species-factsheet.jsp?idSpecies=285890&idSpeciesLink=285890>
- Joint Nature Conservation Committee: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://www.jncc.gov.uk/default.aspx?page=1713>
- 3,4 MB: Nationaal Natuurhistorisch Museum: Non-indigenous marine and estuarine species in The Netherlands: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://www.marbee.fmns.rug.nl/pdf/marbee/2005-Wolf-ZoolMed.pdf>
- Marine and estuarine macroinvertebrates, macroalgae and fish introduced to the Netherlands: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://home.hetnet.nl/~faassema/introduced%20Mollusca.html>
- Global Invasive Species Database: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=449&fr=1&sts=>
- 392 kB: US Army Corps of Engineers, Environmental Laboratory: *Potamopyrgus antipodarum*
http://el.ercd.usace.army.mil/ansrp/potamopyrgus_antipodarum.pdf
- US Geological Survey: *Potamopyrgus antipodarum*
<http://nas.er.usgs.gov/queries/FactSheet.asp?speciesID=1008>
- Montana State University: New Zealand mudsnail in the Western USA
<http://www.esg.montana.edu/aim/mollusca/nzms/>

MER OM BILDERNA

© Dan L. Gustafson, Montana State University
<http://www.esg.montana.edu/aim/mollusca/nzms/>

- Detta faktablad om *Potamopyrgus antipodarum* skapades den 20 september 2005
- Första uppdatering: 6 augusti 2006
- Andra uppdatering: 11 december 2006